

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

1. søndag i advent – 27. november 2022

Prekentekest: - Matt 21,1-11

Lesetekst I: Sal 24,1-10

Lesetekst II: Rom 13,11-12

«Hvem er han?»

Ved dette kirkeårets begynnelse 1. søndag i advent er prekentekesten hentet fra innledningen til påskedramaet – påskeevangeliet med Jesu lidelse, død og oppstandelse. Dermed knyttes Jesu oppdrag sammen med hans komme til jord. Ordet advent har vi fra det latinske *adventus Domini*, som betyr *Herrens komme*.

Det er *Herren* som kommer, han som profetene har talt om og som David synger om i Salme 24. Feiringen av Jesu første komme til jord er også forbundet med at han skal komme igjen ved tidens ende. Leseteksten fra Romerbrevet kan minne oss om det.

I Matt 20 leser vi at Jesus begynner på vandringen opp til Jerusalem, mens han igjen forbereder disiplene på det som skal skje og underviser dem om sitt oppdrag. Han formaner dem også om å følge hans eksempel som ydmyke tjenere. Veien til Jerusalem går gjennom Jeriko, og her stanser Jesus ved to blinde som hyller ham idet de roper: «Herre, du Davids sønn», og ber om barmhjertighet. Jesus helbreder dem, og de følger ham videre på veien.

Jesus rir over Oljeberget og inn i Jerusalem

Før Jesus og følget hans kommer inn i Jerusalem, stanser de ved Betfage, en landsby på Oljeberget i nærheten av den mer kjente Betania. Her ber Jesus to av disiplene gå inn i landsbyen og hente en eselhoppe med fole. De andre evangelistene nevner ett esel (Joh 12,14) eller en eselfole (Mark 11,2 og Luk 19,30). Når Matteus nevner to esler, kan grunnen være at profetien i Sak 9,9, som siteres i teksten, har ordet «og» mellom «eselhoppe» og «fole», og altså ikke komma. Dette skriver seg igjen fra tekster som ligger til grunn for oversettelsen.

Oljeberget er knyttet til jødisk endetidsforventning, Sak 14,4, og også kristnes forventning til Jesu gjenkomst, Apg 1,11. Ordet datter var en vanlig omskriving for en by eller et folk, og Datter Sion i sitatet fra Sakarja er uttrykk for Jerusalem og folket der.

De to disiplene gjør som de blir bedt om og henter eslene, og følget legger kappene sine på dem. Jesus setter seg opp (på det ene) og rir videre mot Jerusalem. I folkemengden brer mange kappene sine ut på veien, mens andre skjærer palmegreiner og strør dem foran den ridende Jesus. Palmegreiner ble brukt som seierssymbol, og det ble også et fredssymbol.

Hyllingsropet fra folkemengden er det samme som i Sal 118,25: Hosianna, som betyr «gi frelse!» Så samtidig med å hylle Jesus som Davids sønn, – en vanlig jødisk messiasstittel – roper folket ut en bønn om frelse. Det minner om de to blindes rop til Jesus. Idet prosesjonen kommer inn i Jerusalem, oppstår det uro i hele byen. Der spør folk hvem mannen på eselet er, og svaret er ikke «Messias», men «profeten Jesus fra Nasaret i Galilea».

Jesus oppfyller profetier

Jesu inntog i Jerusalem er en tydelig messiansk handling og en direkte oppfyllelse av profetien i Sak 9,9, som ble uttalt over 500 år tidligere. Også de to sitatene fra Salme 24 og Salme 118 bekrefter forbindelsen til Det gamle testamente (GT), jødernes Bibel. Hele én tredjedel av Det nye testamente (NT) består av sitater fra GT.

Inntoget i Jerusalem er så annerledes enn folket forventet av Messias eller Davids sønn. Jesus kommer ridende som fattig på et esel. Dette ridedyret, som ellers ble mye brukt, ble ikke regnet som passende for en konge. Men Jesus kom ikke som en stolt hersker, men som en ydmyk tjener som nå skal fullføre sitt oppdrag på jorden og oppfylle GTs mange profetier om ham.

Aktuelt for prekenen

Teksten innbyr til å framheve betydningen og verdien av GT for å forstå NT. Hendelsene skjer i en jødisk kontekst og er nært knyttet til jødernes lange fortid med Gud. Det gjelder også stoff som ikke direkte er profetier. Vi snakker gjerne om den røde tråden gjennom Bibelen. Derfor kunne vi godt omtale GT og NT som Del 1 og Del 2 av Bibelen. De hører sammen i vår jødiske Bibel!

Disiplene viser oss et eksempel til etterfølgelse når de «gikk av sted og gjorde som Jesus hadde sagt», v 6. Kanskje syntes de det var et merkelig oppdrag de fikk, men de utførte det. Å leve som kristen innebærer å gjøre det Jesus har sagt, også når det ikke samsvarer med våre egne tanker. Det er en utfordring for oss alle og avhenger av å leve i et nært fellesskap med Jesus, der vi også legger vinn på å være forberedt til å møte ham når han kommer tilbake.

Også i dag spør jøder hvem Jesus er. Det de fleste er enige om, er at han ikke kan være Messias. Mange sekulære er ikke så opptatt av dette. De som fremdeles venter på Messias, har ulike tanker om hvem – eller hva – Messias kan være. Som jesustroende ikke-jøder har vi et kall til å gjøre Jesus Messias kjent for jødene, først og fremst gjennom å be for dem.

Kanskje det kan passe å ta med et vitnesbyrd fra en jøde som har oppdaget hvem Jesus er: Jonathan trodde, som mange andre jøder, at NT er en antisemittisk bok. Da han endelig våget å åpne den tabubelagte boken, begynte han å lese fra Matt 1,1 - og ble sjokkert. «...ættetavlen til Jesus Kristus, Davids sønn og Abrahams sønn!» Hva hadde de to største personlighetene i jødernes historie å gjøre i de kristnes bibel? Jonathan hadde ikke lest noe særlig i sin egen bibel heller. Nå leste han både GT og NT og oppdaget sammenhengen mellom dem. Jesus møtte ham, og Jonathan kom til tro på Jesus som sin Messias. Han ble en messiansk jøde. Til og med ættetavlene kan sette jøder på sporet av deres Messias!

Ellen Raen

Misjonsrådgiver i Den Norske Israelsmisjon

ellen@israelsmisjonen.no